

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ПРОБЛЕМ ВИХОВАННЯ НАПН УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКА НАЦІОНАЛЬНА ФЕДЕРАЦІЯ ХОРТИНГУ

ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА ХОРТИНГУ

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

Випуск 11

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ПРОБЛЕМ ВИХОВАННЯ НАПН УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА ФЕДЕРАЦІЯ БОЙОВОГО ХОРТИНГУ УКРАЇНИ

ISSN 2410-5317

ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА ХОРТИНГУ

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

Засновано в 2014 р.

Випуск 11

Київ
Видавець Паливода А. В.
2019

УДК 37.02 : 796.85 (08)

ББК 74.202 : 75.715

Т 33

*Рекомендовано до друку вченою радою
Інституту проблем виховання НАПН України
(протокол № 7 від 27 червня 2019 р.)*

**Збірник наукових праць входить до Переліку наукових фахових видань України,
в яких можуть публікуватися результати дисертаційних робіт
на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата педагогічних наук
(наказ МОН України від 07 жовтня 2015 р. № 1021)**

Редакційна колегія:

- Бех І. Д. – дійсний член НАПН України, доктор психологічних наук, професор
(головний редактор)
- Канішевська Л. В. – доктор педагогічних наук, професор (заступник головного редактора)
- Артюшенко А. О. – доктор педагогічних наук, професор
- Беленька Г. В. – доктор педагогічних наук, професор
- Болтівець С. І. – доктор психологічних наук, професор
- Діхтяренко З. М. – кандидат педагогічних наук, доцент, голова науково-методичної колегії
Національної федерації бойового хортингу України, майстер спорту
України з хортингу
- Єрмоменко Е. А. – кандидат педагогічних наук, Заслужений тренер України, Майстер
спорту України міжнародного класу, президент Національної федерації
бойового хортингу України, Заслужений працівник ФК і спорту України
- Зубалій М. Д. – кандидат педагогічних наук
- Коновець С. В. – доктор педагогічних наук, професор
- Круцевич Т. Ю. – доктор наук з фізичного виховання та спорту, професор
- Литвиненко А. М. – кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент
- Петрочко Ж. В. – доктор педагогічних наук, професор
- Приступа Є. Н. – доктор педагогічних наук, професор
- Пустолякова Л. М. – кандидат педагогічних наук
- Тимошенко О. В. – доктор педагогічних наук, професор
- Тимчик М. В. – кандидат педагогічних наук, майстер спорту України з хортингу
- Федорченко Т. Є. – доктор педагогічних наук, професор
- Хатько А. В. – кандидат педагогічних наук, майстер спорту України з хортингу
- Чобітько М. Г. – доктор педагогічних наук, професор
- Півоварський Юліуш – почесний професор, PhD, ректор Вищої школи публічної і
індивідуальної безпеки „Апейрон“ (Польська Республіка)
- Порада Віктор – професор, доктор юридичних наук,
ректор Вищої школи в Карлових Варах (Чеська Республіка)
- Шортт Джеймс Джордж – президент Всесвітньої асоціації особистих охоронців (Ірландія)
- Кастлшортський
- Юрчак Войтех – професор, PhD, Академія збройних сил ген. М. Р. Штефаника в
Ліптовському Мікулаші (Словацька Республіка)

Рецензенти:

- Волков Л. В. – доктор педагогічних наук, професор
- Єжова О. О. – доктор педагогічних наук, кандидат біологічних наук, професор
- Оржеховська В. М. – доктор педагогічних наук, професор
- Присяжнюк С. І. – доктор педагогічних наук, професор
- Сичов С. О. – доктор педагогічних наук, професор

Т 33 Теорія і методика хортингу : зб. наук. праць / [ред. кол.: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. :
Паливода А. В., 2019. – Вип. 11. – 279 с.

ISBN 978-966-437-427-6.

До збірника ввійшли наукові праці вітчизняних учених, аспірантів, тренерів з бойового хортингу. Автори спрямували свій науковий пошук на багатоаспектне висвітлення шляхів щодо реалізації сучасних підходів у теорії і методикі бойового хортингу.

ISBN 978-966-437-427-6

УДК 37.02 : 796.85 (08)

ББК 74.202 : 75.715

© ІПВ НАПН України

© НФБХУ

Пустолякова Лариса, Єрмоєнко Едуард <i>Бойовий хортинг у системі навчання фізичних вправ загального розвитку та спеціально-підготовчих вправ на заняттях з фізичного виховання у закладах вищої освіти</i>	Pustolyakova Larysa, Yeromenko Eduard <i>Combat horting in the system of training physical exercises of general development and special preparatory exercises in physical education classes in higher education institutions</i>	187
Єрмоєнко Едуард, Чмелюк Василь, Гришук Віктор, Бадьора Сергій <i>Методика викладання бойового хортингу для студентів та курсантів закладів вищої освіти правоохоронної спрямованості</i>	Yeromenko Eduard, Chmeliuk Vasyl, Gryshchuk Victor, Badyora Sergiy <i>Methods of teaching combat horting for students and cadets of higher education institutions of law enforcement</i>	196

РОЗДІЛ 5

ПОПУЛЯРИЗАЦІЯ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ; ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ПРОВЕДЕННЯ СПОРТИВНИХ ЗАХОДІВ; ПІДГОТОВКА СПОРТСМЕНІВ, СУДДІВ, ТРЕНЕРІВ ТА ЇХНЯ УЧАСТЬ У ЗМАГАННЯХ З БОЙОВОГО ХОРТИНГУ	POPULARIZATION OF HEALTHY LIFESTYLE; ORGANIZATION AND PERFORMANCE OF SPORTING EVENTS; PREPARATION AND PARTICIPATION OF SPORTSMEN, JUDGES AND COACHES IN COMBAT HORTING COMPETITIONS	220
Буток Олена, Єрмоєнко Едуард, Болтівець Сергій, Єрмоєнко Вероніка <i>Бойовий хортинг як засіб фізичної і психологічної підготовки та формування професійних якостей курсантів і працівників правоохоронних органів</i>	Butok Olena, Yeromenko Eduard, Boltivets Sergiy, Yeromenko Veronika <i>Combat horting as a means of physical and psychological training and formation of professional qualities of cadets and law enforcement officers</i>	220
Єрмоєнко Вероніка, Єрмоєнко Едуард <i>Медичне обслуговування спортивних змагань з бойового хортингу та медико-педагогічний контроль за станом здоров'я учасників</i>	Yeromenko Veronika, Yeromenko Eduard <i>Medical service of sports competitions in combat horting and medical and pedagogical control over the health of participants</i>	232
Єрмоєнко Едуард <i>Тренування спортсменів бойового хортингу на етапі підготовки до головних змагань</i>	Yeromenko Eduard <i>Training of combat horting athletes at the stage of preparation for the main competitions</i>	251
Єрмоєнко Едуард <i>Формування фізичної культури та цінностей здорового способу життя студентської молоді як передумова спортивних успіхів у бойовому хортингу</i>	Yeromenko Eduard <i>Formation of physical culture and values of a healthy life of student's youth as a precondition of sports successes in combat horting</i>	261
НАШІ АВТОРИ	OUR AUTHORS	275

УДК 796.817:159.947-027.556.817

Єрмоєнко Едуард,
Чмелюк Василь,
Грищук Віктор,
Бадьора Сергій
Університет ДФС України, м. Ірпінь

МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ БОЙОВОГО ХОРТИНГУ ДЛЯ СТУДЕНТІВ ТА КУРСАНТІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ПРАВООХОРОННОЇ СПРЯМОВАНОСТІ

***Анотація.** У статті актуалізовані проблеми методики викладання бойового хортингу для студентів та курсантів закладу вищої освіти правоохоронної спрямованості, застосування прийомів бойового хортингу і спеціальних службово-бойових дій у процесі навчання курсантів і слухачів, які навчаються у закладах вищої освіти системи правоохоронних органів України. Розглянуто практику і методи фізичної підготовки студентів і курсантів щодо навчання бойовим прийомам, необхідним для вдосконалення фізичної та психологічної підготовленості. Вивчено проблему адаптації студентів і курсантів до вивчення ударної і кидкової техніки бойового хортингу в навчальному процесі професійної спрямованості. В дослідженні взяли участь студенти і курсанти першого і другого курсів, а також викладачі, залучені в якості експертів. Розглянуті особливості початкового вивчення прийомів самозахисту без зброї в закладах вищої освіти системи правоохоронних органів України. Визначено фактори, які ускладнюють формування технічних дій. Зокрема, недостатня готовність студентів і курсантів за основними психофізичними параметрами, прагнення уникнути больових відчуттів при падіннях, великі перерви між заняттями. Розроблено комплекс спеціальних вправ, спрямований на вдосконалення психофізичних якостей майбутніх співробітників правоохоронних органів, який сприяє адаптації до вивчення прийомів самозахисту без зброї. Експериментально доведено ефективність запропонованих спеціальних вправ для підвищення якості формування рухових навичок і нейтралізації дій негативних факторів. Рекомендовано використовувати в навчальному процесі зі спеціальної фізичної підготовки спеціальні вправи бойового хортингу, що поступово ускладнюються і за структурою максимально наближені до складнокоординаційних прийомів бойового хортингу.*

***Ключові слова:** бойовий хортинг, методика викладання, заклад вищої освіти, правоохоронні органи, бойовий прийом, готовність, адаптація, самозахист, удар, кидок, захват, затримання, координація, рівновага, відчуття простору, рухові навички, бойові дії, боротьба, фізична підготовка, екстремальна ситуація, спеціальні дії, прийоми утримання, прийоми захисту, прийоми конвоювання, співробітник, самооборона.*

Актуальність проблеми. Однією з найгостріших проблем сьогодення є стрімке погіршення криміногенної ситуації в Україні, розгул і безкарність криміналітету, як результат – беззахисність громадян від злочинних посягань.

Бойовий хортинг – це ефективна система самооборони, комплекс захисних і атакуючих дій. Це реальні комбінації блоків, ударів, навички комунікативних здібностей та можливість протидії озброєному нападнику. Завдяки різноманіттю технік цей вид спорту дуже практичний в застосуванні, що дає можливість діяти рішуче і чітко не тільки на змаганнях, а й в життєвих ситуаціях, для захисту себе і своїх близьких. Адже в умовах вулиці правил немає! Як вид бойового мистецтва, бойовий хортинг – це система виховання універсального бійця. Особлива увага приділяється фізичній підготовці, що розвиває стресостійкість, цілеспрямованість, вольові якості, загартовує характер [1; 3; 8–16]. Система підготовки бойового хортингу ідеально підходить до вдосконалення здібностей бійців збройних сил, поліцейських, представників правоохоронних органів».

Після засвоєння всього навчального курсу дисципліни громадянин здатний буде в подальшому передбачати виникнення нетипових екстремальних ситуацій, та отримувати тактичну перевагу, яка забезпечить йому збереження життя та здоров'я.

Мета навчальної дисципліни є набуття компетентностей, які використовуються громадянами під час різних видів опору та протистояння з боку невідомих осіб.

Завдання навчальної дисципліни:

знати та вміти застосовувати комунікативно-тактичні навички;
вивчення технік застосування спеціальних засобів та пристроїв що призначені для самозахисту;

використовувати набуті навички обеззброєння;

розвиток фізичних якостей (сили, витривалості, швидкості реагування тощо);

формування професійно важливих психічних якостей (психічної стійкості, концентрації та переключення уваги, оперативного мислення тощо);

вивчення основ тренувального процесу та виконання прийомів бойового хортингу;

Об'єкт навчальної дисципліни є: специфічні суспільні відносини, що виникають під час оцінювання конкретних подій застосування заходів фізичного впливу, спеціальних засобів та зброї у нестандартних ситуаціях.

Предмет вивчення навчальної дисципліни. «Бойовий хортинг» є: набуття і вдосконалення навичок практичного застосування теоретичних знань щодо правильного оцінювання конкретних подій з подальшим прийняттям правомірних рішень й психологічної готовності до застосування (використання) заходів фізичного впливу, спеціальних засобів та пристроїв у нестандартних ситуаціях [2; 4–7].

Навчальна дисципліна охоплює: зміст і характеристики нестандартних ситуацій, причини їх виникнення та умови, що їм сприяють; знання та вміння застосовувати комунікативно-тактичні навички; вивчення технік застосування спеціальних засобів та пристроїв що призначені для самозахисту; набуття навичок обеззброєння; розвиток фізичних якостей (сили, витривалості, швидкості реагування тощо); формування професійно важливих психологічних якостей (психічної стійкості, концентрації та переключення уваги, оперативного мислення тощо); вивчення основ тренувального процесу та виконання прийомів бойового хортингу; навчити визначати можливі джерела небезпеки; прогнозувати можливі варіанти нападу та їх уникнення.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен

знати:

характерні ознаки нестандартних ситуацій їх складові та зміст;

причини та умови виникнення ситуацій що несуть небезпеку, шляхи запобігання їх виникненню;

складові комунікативного процесу з особами що становлять суспільну небезпеку;

техніки обеззброєння суспільно-небезпечних осіб;

основи організації тренувального процесу для розвитку індивідуальних фізичних якостей;

основи психології та психічного стану людини що становить суспільну небезпеку;

техніки виконання прийомів бойового хортингу;

характеристики спеціальних засобів та умови їх застосування.

вміти:

застосовувати комунікативні навички при виникненні нестандартних та екстремальних ситуацій;

діяти під час виникнення та перебігу ситуацій що несуть небезпеку;

ефективно застосовувати спеціальні засоби та пристрої травматичної дії для самозахисту;

застосовувати прийоми бойового хортингу в умовах фізичних і психічних навантажень;

не втрачати професійно важливі психологічні якості (психічну стійкість, концентрацію та переключення уваги, оперативне мислення);

самостійно підтримувати належний рівень загальних і професійно-прикладних фізичних якостей.

Після вивчення курсу дисципліни «Бойовий хортинг» здобувачі вищої освіти повинні володіти такими компетентностями:

інтегральні компетенції:

здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі правоохоронної діяльності, при здійсненні професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів правоохоронної діяльності та аналітики і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

загальні компетенції:

здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
навички використання інформаційних і комунікаційних технологій;
здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;
здатність приймати обґрунтовані рішення;
здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності);
здатність працювати автономно;
здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
здатність до адаптації та дій у новій ситуації;
здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

фахові компетентності:

здатність виконувати функціональні обов'язки під час захисту фінансових інтересів держави, публічної безпеки і порядку, охорони прав і свобод людини, а також інтересів суспільства і держави та протидії злочинності;

здатність стійко переносити тривалі різнопланові фізичні навантаження, пов'язані із виконанням службових обов'язків;

здатність вживати заходів, спрямованих на усунення загроз життю та здоров'ю фізичних осіб і публічній безпеці, що виникли в наслідок учинення кримінального чи адміністративного правопорушення;

здатність забезпечувати охорону об'єктів державної власності та безпеку взятих під захист осіб, охорону фізичних осіб та об'єктів приватної і комунальної власності;

знання та розуміння особливостей взаємодії правоохоронних органів під час реалізації покладених на них завдань, міжнародної взаємодії у сфері правоохоронної діяльності.

Програма результатів навчання включає:

володіти достатніми навичками адаптуватись і діяти за звичних умов правоохоронної діяльності та за умов ускладнення оперативної обстановки; стійко переносити тривалі різнопланові фізичні навантаження, пов'язані із виконанням службових обов'язків; володіти достатніми знаннями та навичками для надання домедичної допомоги у тому числі в екстремальних умовах; використовувати технічні прилади та спеціальні засоби; застосовувати заходи, спрямовані на усунення загроз життю та здоров'ю фізичних осіб і публічній безпеці, що виникли в наслідок учинення протиправних діянь; забезпечувати охорону об'єктів державної власності та безпеку взятих під захист осіб, охорону фізичних осіб та об'єктів приватної і комунальної власності [17; 25–34].

Методи та форми навчання.

Практичні заняття, самостійна робота студента.

Організація поточного та підсумкового контролю знань.

У кожному семестрі система практичних занять будується як закінчений макроцикл, який підрозділяється на етапи, що відповідають різним розділам програми. Кожний етап завершується виконанням студентами відповідних нормативів, що характеризують ступінь засвоєння навчального матеріалу. Контрольні нормативи складені у відповідності до індивідуальних закономірностей формування та розвитку студента з урахуванням позитивного світового досвіду.

Під час контролю виконання завдань для самостійного опрацювання оцінюванню підлягає якість та рівень: самостійного опрацювання тем чи окремих питань; правильність проведення збирання, узагальнення та аналізу інформації про оперативну обстановку; підготовки рефератів, есе; підготовки конспектів навчальних чи наукових текстів; переклад іноземних текстів установлених обсягів; підготовка реферативних матеріалів з публікацій тощо.

Підсумковий контроль включає семестровий контроль та атестацію здобувачів вищої освіти. Семестровий контроль проводиться у формах семестрових заліків та екзамену з навчальної дисципліни «Бойовий хортинг» в обсязі навчального матеріалу, визначеного навчальною програмою, і в терміні, встановлені навчальним планом та графіком освітнього процесу [18; 24]. Здобувач вищої освіти вважається допущеним до семестрового контролю з навчальної дисципліни «Бойовий хортинг» (семестрових заліків та екзамену), якщо він виконав всі види робіт, передбачені навчальним планом на семестр з цієї навчальної дисципліни (виконання контрольних робіт, практичних тощо).

2. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Предмет. Набуття і вдосконалення навичок практичного застосування теоретичних знань щодо правильного оцінювання конкретних подій з подальшим прийняттям правомірних рішень й психологічної готовності до застосування (використання) заходів фізичного впливу, спеціальних засобів та пристроїв у нестандартних ситуаціях [19–23].

Зміст. Характеристики нестандартних ситуацій, причини їх виникнення та умови, що їм сприяють, знання та вміння застосовувати комунікативно-тактичні навички, вивчення технік застосування спеціальних засобів та пристроїв що призначені для самозахисту, набуття навичок обеззброєння, розвиток фізичних якостей (сили, витривалості, швидкості реагування), формування професійно важливих психологічних якостей (психічної стійкості, концентрації та переключення уваги, оперативного мислення), вивчення основ тренувального процесу та виконання прийомів бойового хортингу, навчити визначати можливі джерела небезпеки, прогнозувати можливі варіанти нападу та їх уникнення.

Найменування показників	Рівень вищої освіти галузь знань спеціальність спеціалізація	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 12	Рівень вищої освіти: для підготовки здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня	За вибором	
Модулів – 4	Галузь знань 26 «Цивільна безпека»	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 4		3,4-й	
Загальна кількість годин – 360		Семестр	
		5,6,7,8-й	
	Спеціальність 262 «Правоохоронна діяльність»	Лекції	
		год.	
		Практичні, семінарські	
		132 год.	
		Лабораторні	
		Самостійна робота	
		220 – год.	
Індивідуально-консультаційна робота: 8 год.			
Вид контролю: 5,6,7-й семестри – залік 8-й семестр екзамен			

Передумовами для вивчення дисципліни є: «Початкова підготовка», «Спеціальна функціональна підготовка», «Основи організації служби в правоохоронних органах», «Основи вогневої підготовки», «Вогнева підготовка».

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «БОЙОВИЙ ХОРТИНГ»

№п/п	Змістові модулі	Кількість годин				
		Лекції (год.)	Семинари (практ.) заняття (год.)	Інд.-конс. робота під керівництвом викладача (год.)	СРС (год.)	Всього (год.)
МОДУЛЬ 1						
ЗМ 1– 3 кредити (90 год.)						
T.1	Тактика комунікації		6	2	13	21
T.2	Розвиток фізичних якостей		10		13	23
T.3	Розвиток психофізіологічних здібностей		10		13	23
T.4	Самостраховка як елемент безпеки		10		13	23
Всього по модулю:			36	2	52	90
Форма контролю: модульна контрольна робота (за рахунок практичного заняття – 40 хв.)						
Форма підсумкового контролю:		залік				
МОДУЛЬ 2						
ЗМ 2– 3 кредити (90 год.)						
T.5	Тактика комунікації в ситуаціях що становлять небезпеку		6	2	20	28
T.6	Звільнення від захватів		14		20	34
T.7	Протистояння фізичному нападу		16		12	28
Всього по модулю:			36	2	52	90
Форма контролю: модульна контрольна робота (за рахунок практичного заняття – 40 хв.)						
Форма підсумкового контролю:		залік				
МОДУЛЬ 3						
ЗМ 3– 3 кредити (90 год.)						
T.8	Техніка застосування спеціальних засобів самозахисту		10	2	20	32
T.9	Прийоми бойового хортингу		10		20	30
T.10	Розвиток фізичних якостей та психофізіологічних здібностей		10		18	28
Всього по модулю:			30	2	58	90
Форма контролю: модульна контрольна робота (за рахунок практичного заняття – 40 хв.)						
Форма підсумкового контролю:		залік				
МОДУЛЬ 4						
ЗМ 4– 3 кредити (90 год.)						
T.11	Захист від нападу з метою заволодіння особистими речами		10		29	39
T.12	Прогнозування та моделювання розвитку екстремальних ситуацій (тренінг)		20	2	29	51
Всього по модулю:			30	2	58	90
Форма контролю: модульна контрольна робота (за рахунок практичного заняття – 40 хв.)						
Форма підсумкового контролю:		екзамен				
Разом годин з курсу:			132	8	220	360

3. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Результати поточного контролю обов'язково відображаються викладачами в «електронному журналі» модулю «Деканат» автоматизованої системи управління «Управління університетом». Порядок ведення електронного журналу регламентується відповідним наказом ректора.

Практичні заняття та самостійна робота				ІНДЗ	Модульна контрольна робота	Сума
Змістовий модуль 1						
Т.1	Т.2	Т.3	Т.4	4	10	50
8	8	10	10			
Залік						50
Змістовий модуль 2						
Т.5	Т.6	Т.7		4	10	50
12	12	12				
Залік						50
Змістовий модуль 3						
Т.8	Т.9	Т.10		4	10	50
12	12	12				
Залік						50
Змістовий модуль 4						
Т.11		Т.12		4	10	50
18		18				
Екзамен						50

Т.1–Т.12 – теми змістовних модулів.

ІНДЗ – індивідуальні науково-дослідні завдання: написання рефератів, наукової тези, наукової статті або виступ на конференції з презентацією.

Програмними **результатами навчання** є:

знати характерні ознаки нестандартних ситуацій їх складові та зміст, причини та умови виникнення ситуацій що несуть небезпеку, шляхи запобігання їх виникненню, складові комунікативного процесу з особами що становлять суспільну небезпеку, техніки обеззброєння суспільно-небезпечних осіб, основи організації тренувального процесу для розвитку індивідуальних фізичних якостей, основи психології та психічного стану людини що становить суспільну небезпеку, техніки виконання прийомів бойового хортингу, характеристики спеціальних засобів та умови їх застосування [35–41].

вміти застосовувати комунікативні навички при виникненні нестандартних та екстремальних ситуацій, діяти під час виникнення та перебігу ситуацій що несуть небезпеку, ефективно застосовувати спеціальні засоби та пристрої травматичної дії для самозахисту, застосовувати прийоми бойового хортингу в умовах фізичних і психічних навантажень, не втрачати професійно важливі психологічні якості (психічну стійкість, концентрацію та переключення уваги, оперативне мислення), самостійно підтримувати належний рівень загальних і професійно-прикладних фізичних якостей [20].

4. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ЗА ЗМІСТОВНИМИ МОДУЛЯМИ

МОДУЛЬ 1

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1

Спілкування є однією з центральних проблем, через призму якої визначають питання сприймання й розуміння людьми одне одного, лідерство і керівництво, згуртованість і конфліктність, міжособистісні взаємини та ін. Із розуміння ролі й знання механізмів

спілкування виникла галузь людського знання, що допомагає здійснити цю функцію. Спілкування являється одним із найголовніших засобів досягнення цілей. Чим ефективніше ми спілкуємося, тим більшого успіху ми здатні досягти у своїй діяльності. Тактика комунікації - певна мовленнєва та рухова дія, спрямована на вирішення завдання в рамках однієї стратегічної цілі, визначена лінія поведінки на певному етапі комунікативної взаємодії, спрямованої на одержання бажаного ефекту чи запобігання ефекту небажаного, мовленнєві та тактичні прийоми, які дають змогу досягнути комунікативної мети.

Тема 1. Тактика комунікації

План практичного заняття

1. Взаємодія з «проблемними» людьми.
2. Реагування на вербальні образи.
3. Усвідомлення неефективності слів та способи силових дій.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Поняття активного слухання (аналіз отриманої інформації).
2. Способи реагування на вербальний спротив.
3. Виявлення повідомлень провокаційного характеру.

План індивідуально-консультаційної роботи

Написання рефератів на теми:

1. Теорія тактичної комунікації.
2. Тактики етичної інтервенції.

Перелік питань для самоконтролю

1. Активне слухання.
2. Як взаємодіяти з «проблемними» людьми.
3. Як реагувати на вербальні образи.
4. Усвідомлювати, коли слова будуть неефективними.
5. Пояснити, якими будуть ваші силові дії.
6. На якому етапі спілкування застосувати силове обмеження.
7. Як з самого початку встановити позитивний контакт.
8. Реагування на вербальний спротив.
9. Виявлення повідомлень провокаційного характеру.

Важливим компонентом у процесі опанування бойового хортингу є забезпечення оптимального розвитку фізичних якостей. Фізичними якостями прийнято називати вроджені морфофункціональні якості, завдяки яким можлива фізична активність і доцільна рухова діяльність людини. До основних фізичних якостей відносять силу, швидкість, витривалість, гнучкість, спритність. Цей процес тісно пов'язаний з формуванням рухових навичок і зумовлений обсягом і характером рухової активності. Від рівня розвитку фізичних якостей залежать результати виконання багатьох природних рухів людини.

Тема 2. Розвиток фізичних якостей

План практичного заняття

- Вивчення, розвиток, тренування та вдосконалення загальної витривалості;
- Вивчення, розвиток, тренування та вдосконалення спеціальної витривалості;
- Вивчення, розвиток, тренування та вдосконалення спритності;
- Вивчення, розвиток, тренування та вдосконалення швидкості;
- Вивчення, розвиток, тренування та вдосконалення сили;
- Вивчення, розвиток, тренування та вдосконалення координаційних здібностей;
- Вивчення, розвиток, тренування та вдосконалення гнучкості.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Тренування бігу на короткі та довгі дистанції;
2. Тренування сили на перекладені та брусах
3. Тренування координаційних здібностей та гнучкості.

Перелік питань для самоконтролю

1. Чи покращився мій результат бігу на короткі та довгі дистанції.
2. Чи покращився мій результат тренування сили на перекладені та брусах.
3. Чи покращився мій результат координаційних здібностей та гнучкості.

Від того, як людина реагує на ті чи інші подразники або знаходить оптимальні шляхи вирішення проблем, залежить її психофізіологічний стан. У цьому зв'язку певне теоретичне та практичне значення для психофізіології має розуміння і вивчення здібностей людини. Проблема здібностей охоплює визначення і зміст таких категорій, як задатки, обдарованість, нахили, структура особистості, окремі її компоненти і їх зв'язок з професійною діяльністю.

Тема № 3 Розвиток психофізіологічних здібностей

План практичного заняття

1. Кросова підготовка.
2. Вправи для розвитку сенсорних систем (зорової, слухової).
3. Тренування координаційних здібностей.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Тренування оперативної пам'яті;
2. Тренування психічної стійкості;
4. Ігрові вправи для розвитку фізичних якостей.

Перелік питань для самоконтролю

1. Кросова підготовка.
2. Вправи для розвитку уваги, переключення уваги, короткочасної пам'яті.

Спеціальні способи страхівки і самострахівки допоможуть уникнути різних травм при проведенні тренування і в екстремальній ситуації. Точне дотримання методики навчання забезпечує безпеку тим, хто займається бойовим хортингом. Спеціальні способи страхівки і самострахівки оберігають спортсменів бойового хортингу від дрібних ударів і розтягувань.

Тема № 4. Самострахівка як елемент безпеки

План практичного заняття

1. Знайомство з елементами самострахівки.
2. Тренування при падіннях на правий бік, лівий бік, спиною назад, через руку партнера, без допомоги рук;
3. Тренування виконання перекид вперед, назад через ліве, праве плече;
4. Тренування при падінні на дві руки вперед, падінні через руку партнера, при падінні через партнера в партері.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Вправи для розвитку координації.
2. Вправи для розвитку швидкості.
3. Вправи для розвитку сили.

Перелік питань для самоконтролю

1. Які елементи самострахівки ви знаєте та вмієте виконувати?
2. Які вправи для розвитку координації ви знаєте.
3. Які вправи для розвитку швидкості ви знаєте.
4. Які вправи для розвитку сили ви знаєте.

МОДУЛЬ 2

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2

Однією з малодосліджених проблем є актуальне для сучасного суспільства питання успішного спілкування з різними прошарками суспільства. Не існує суспільства, усі члени якого поводити б себе відповідно до загальноновизначених нормативних вимог, порушення яких викликає негативну реакцію з боку соціуму. Зустрічаються люди, що відзначаються певними відхиленнями від цих норм і характеризуються як особи з

девіантною (лат. *deviatio* – відхилення) поведінкою. Вихідним для розуміння особливостей такої поведінки є поняття соціальної норми, яка знаходить своє відображення в законах, традиціях, звичаях, тобто в тому, що стало звичкою та міцно ввійшло до побуту, способу життя більшості населення і підтримується суспільною думкою, відіграючи роль “природного регулятора” громадських та міжособистісних відносин. Як доводить практика, застосування силових прийомів до зазначених осіб призводить до небажаних, а то й невинуватих наслідків та має бути крайньою мірою забезпечення безпеки громадян. Тому для ефективного забезпечення громадського спокою важливим є адекватне сприйняття людини з нестандартною поведінкою, розуміння її прихованих та явних мотивів, установлення з нею контакту з використанням відповідних комунікативних стратегій.

Тема № 5. Тактика комунікації в ситуаціях що становлять небезпеку

План практичного заняття

1. Розташування у просторі стосовно особи що становить небезпеку.
2. Прийоми безпечної поведінки при спілкуванні.
3. Візуальна оцінка особи що становить небезпеку.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Ознаки, що вказують на агресивність
2. Ознаки що вказують на наявність у особи засобів що несуть небезпеку.

План індивідуально-консультаційної роботи

Написання рефератів на теми:

1. Екстремальні ситуації: види та умови, що їх породжують.
2. Головні причини ескалації ризиконебезпечних ситуацій в екстремальні.

Перелік питань для самоконтролю

1. Чи зможеш ти дотримуватись таких правил:

контролю простір над собою;

повністю відкривай двері, перш ніж увійти; – не зазираєш за риг на рівні очей;

не стій прямо перед дверима або вікном, на відкритому просторі;

перш ніж рухатися, вибери наступну позицію;

вибирай позицію, при якій спина буде завжди захищена;

вживай заходів проти рикошету;

рухайся короткими ривками, зигзагами, переконуючись у безпеці;

Існує багато причин, які визначають можливість настання небезпечної події. Їх можна розподілити на дві категорії: заздалегідь відомі, тобто ті, на які орієнтовано системи захисту, та невідомі, котрі не були враховані під час побудови існуючої системи безпеки. Саме остання категорія причин є найбільш небезпечною. Звичайно ж, знання основних правил і прийомів самооборони від захватів а також уміння ефективно їх застосовувати буде хорошим помічником при виникненні конфліктної ситуації, коли нікого поруч немає і допомоги чекати немає звідки. Але завжди треба пам'ятати, що іноді добрим словом і щирою усмішкою можна домогтися набагато більшого і швидше, ніж застосовуючи, наприклад пістолет або фізичну силу.

Тема № 6. Звільнення від захватів

План практичного заняття

1. Звільнення від захватів за одягу
2. Звільнення від обхватів за тулуб з переду та з заду
3. Звільнення від захватів за верхні і нижні кінцівки
4. Звільнення від захватів за шию
5. Звільнення від захватів за волосся

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Удосконалення комплексу самостраховки.
2. Удосконалення звільнень від захватів.
3. Вправи для розвитку сенсорних систем.

4. Ігрові вправи для розвитку фізичних якостей.

Перелік питань для самоконтролю

1. Комплекс захисних дій звільнення від захватів
2. Звільнення від захватів за одягу
3. Звільнення від обхватів за тулуб з переду та з заду
4. Звільнення від захватів за верхні і нижні кінцівки
5. Звільнення від захватів за шию
6. Звільнення від захватів за волосся

Кожна людина має право на життя і це непорушна істина. Однак, бувають випадки, коли з різних причин хтось посягає саме на життя людини, бажаючи нашкодити її інтересам та волі. Тому особа повинна не тільки вміти захистити себе, але й зробити це законно, не перевищивши межі самооборони, які встановлені законом, чітко визначити рамки самозахисту, проаналізувати можливі випадки застосування засобів самооборони та відповідальність людини за перевищення меж необхідного самозахисту.

Коли існує суспільна небезпека, яка містить ознаки злочину, або можливість скоєння злочину (наприклад, посягання на здоров'я та життя як свого, так і інших громадян), також це може бути посягання на суспільний порядок і безпеку, то такі дії можуть бути причиною для самооборони.

Тема № 7. Протистояння фізичному нападу

План практичного заняття

1. Тренування комплексу самостраховки.
2. Тренування
3. .
4. Тренування атакуючих технік нанесення ударів руками та ногами

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Кросова підготовка.
2. Тренування бігу на короткі дистанції.
3. Тренування силових якостей на перекладені та брусах.
4. Ігрові вправи для розвитку фізичних і психофізіологічних якостей.
5. Вправи на гнучкість.

Перелік питань для самоконтролю

На скільки ефективно я володію наступними техніками:

- біг на короткі дистанції
- силові вправи на перекладені та брусах
- захисних дій від ударів ногами
- захисних дій від ударів руками
- нанесення ударів руками та ногами

МОДУЛЬ 3

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3

Сьогодні, як ніколи раніше, тема використання засобів самозахисту є актуальною і, так або інакше, стосується кожного мешканця України. З причини відсутності необхідних знань часто засоби самозахисту застосовуються з порушеннями норм законодавства, в тому числі мають місце випадки перевищення заходів необхідної оборони.

Тема № 8. Техніка застосування спеціальних засобів самозахисту

План практичного заняття

1. Класифікація спеціальних засобів самозахисту
2. Особливості застосування окремих видів спеціальних засобів самозахисту
3. Правомірність застосування спеціальних засобів самозахисту

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Нормативно-правові аспекти застосування зброї та спеціальних засобів.

2. Нормативно-правові аспекти застосування спеціальних засобів.
3. Правила експлуатації спеціальних засобів

План індивідуально-консультаційної роботи

Написання рефератів на теми:

1. Правові, технічні та організаційні аспекти застосування газових спецзасобів

2. Нормативно-правові аспекти застосування пристроїв травматичної дії та спеціальних засобів.

Перелік питань для самоконтролю

1. Правомірність застосування пристроїв травматичної дії.
2. Класифікація спеціальних засобів самозахисту
3. Особливості застосування окремих видів спеціальних засобів самозахисту
4. Правомірність застосування спеціальних засобів самозахисту

Несподіваний напад завжди починається з близької відстані. Тактика захисту від злочинця не містить готових штампів та рецептів на всі випадки. Доцільно діяти залежно від ситуації, але у будь-якому випадку потрібно бути націленим на перемогу, діяти безпомилково, впевнено. Тут на допомогу приходить уміння володіти своїм психічним станом, спроможність застосувати психологічний пресинг на злочинця, пригнітити його волю. Але у поєдинку на короткій дистанції перевага надається ударам руками, головою, а також колінами. Переважно рукопашна сутичка закінчується обхватом один одного. Тут виграє той, хто краще володіє прийомами бойового хортингу.

Тема № 9. Прийоми бойового хортингу

План практичного заняття

1. Тренування силової витривалості.
2. Вправи для розвитку уваги, переключення уваги, короткочасної пам'яті ігровим методом.
3. Прийоми бойового хортингу призначені для захисту.
4. Прийоми бойового хортингу призначені для нападу.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Вивчення та тренування елементів самостраховки.
2. Вправи для розвитку швидкості.
3. Вправи для розвитку сили.
4. Вправи для розвитку координаційних здібностей за допомогою ігрового методу.

Перелік питань для самоконтролю

На скільки ефективно я володію наступними техніками:

захисних дій від ударів ногами

захисних дій від ударів руками

нанесення ударів руками та ногами

Від того, як людина реагує на ті чи інші подразники або знаходить оптимальні шляхи вирішення проблем, залежить її психофізіологічний стан. У цьому зв'язку певне теоретичне та практичне значення для психофізіології має розуміння і вивчення здібностей людини. Проблема здібностей охоплює визначення і зміст таких категорій, як задатки, обдарованість, нахили, структура особистості, окремі її компоненти і їх зв'язок з професійною діяльністю.

Важливим компонентом у процесі опанування бойового хортингу є забезпечення оптимального розвитку фізичних якостей. Фізичними якостями прийнято називати вроджені морфофункціональні якості, завдяки яким можлива фізична активність і доцільна рухова діяльність людини. До основних фізичних якостей відносять силу, швидкість, витривалість, гнучкість, спритність. Цей процес тісно пов'язаний з формуванням рухових навичок і зумовлений обсягом і характером рухової активності. Від рівня розвитку фізичних якостей залежать результати виконання багатьох природних рухів людини.

Тема № 10. Розвиток фізичних якостей та психофізіологічних здібностей

План практичного заняття

1. Вивчення, розвиток, тренування та вдосконалення загальної витривалості;
2. Вивчення, розвиток, тренування та вдосконалення спеціальної витривалості;
3. Вивчення, розвиток, тренування та вдосконалення спритності;
4. Вивчення, розвиток, тренування та вдосконалення швидкості;
5. Вивчення, розвиток, тренування та вдосконалення сили;
6. Вивчення, розвиток, тренування та вдосконалення координаційних здібностей;
7. Вивчення, розвиток, тренування та вдосконалення гнучкості.
8. Кросова підготовка.
9. Вправи для розвитку сенсорних систем (зорової, слухової).
10. Тренування координаційних здібностей.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Тренування оперативної пам'яті;
2. Тренування психічної стійкості;
3. Ігрові вправи для розвитку фізичних якостей.
4. Тренування бігу на короткі та довгі дистанції;
5. Тренування сили на перекладені та брусах
6. Тренування координаційних здібностей та гнучкості.

Перелік питань для самоконтролю

1. Кросова підготовка.
2. Вправи для розвитку уваги, переключення уваги, короткочасної пам'яті.
3. Чи покращився мій результат бігу на короткі та довгі дистанції.
4. Чи покращився мій результат тренування сили на перекладені та брусах.
5. Чи покращився мій результат координаційних здібностей та гнучкості.

МОДУЛЬ 4

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4

Протягом останніх років криміногенна ситуація в Україні характеризується негативною тенденцією до зростання зареєстрованих фактів відкритого викрадення майна, тобто грабежів. Необхідна оборона має бути реакцією на реальне посягання, а не існувати лише в уяві особи, яка захищається. Особам, що обороняються, важливо запам'ятати що нападник може застосувати як зброю так і інші засоби захисту при суспільно небезпечному посяганні.

Тема № 11. Захист від нападу з метою заволодіння особистими речами.

План практичного заняття

1. Вправи для розвитку уваги, переключення уваги, короткочасної пам'яті.
2. Удосконалення прийомів звільнення від захватів
3. Удосконалення прийомів звалювання
4. Удосконалення прийомів захисту від холодної та вогнепальної зброї

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Тренування психічної стійкості;
2. Ігрові вправи для розвитку фізичних якостей.
3. Тренування бігу на короткі та довгі дистанції;
4. Тренування сили на перекладені та брусах

Перелік питань для самоконтролю

На скільки ефективно я володію наступними техніками:

- біг на короткі дистанції
- силові вправи на перекладені та брусах
- захисних дій від ударів ногами
- захисних дій від ударів руками
- нанесення ударів руками та ногами

Прогнозування – це метод, в якому використовується як накопичений у минулому досвід, так і поточні припущення щодо майбутнього з метою його визначення. Якщо прогнозування виконано якісно, результатом буде картина майбутнього, яку можна застосовувати як основу для планування. Моделювання – дослідження фізичних процесів на моделях. Побудова тренінгів на основі методів прогнозування та моделювання розвитку екстремальних ситуацій надасть можливість реалістичного відпрацювання набутих знань та умінь слухачами.

Тема № 12. Прогнозування та моделювання розвитку екстремальних ситуацій (тренінг)

План практичного заняття

1. Поняття прогнозування та моделювання
2. Розв'язання ситуаційних ввідних завдань що передбачають створення моделі екстремальної ситуації.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Тренування психічної стійкості;
2. Ігрові вправи для розвитку фізичних якостей.
3. Тренування координаційних здібностей.
4. Вправи для розвитку швидкості.
5. Вправи для розвитку сили.

План індивідуально-консультаційної роботи

Написання рефератів на теми:

Моделювання і прогнозування у бойовому хортингу.

Бойовий хортинг як життєва модель самозахисту.

Перелік питань для самоконтролю

1. Кросова підготовка.
2. Вправи для розвитку уваги, переключення уваги, короткочасної пам'яті.
3. Чи покращився мій результат бігу на короткі та довгі дистанції.
4. Чи покращився мій результат тренування сили на перекладені та брусах.
5. Чи покращився мій результат координаційних здібностей та гнучкості.

5. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання навчальної дисципліни.

Мінімальний пороговий рівень оцінки варто визначати за допомогою якісних критеріїв і трансформувати його в мінімальну позитивну оцінку використовуваної числової (рейтингової) шкали).

Максимальну кількість балів, яку здобувач вищої освіти може отримати за поточну успішність складає 50 балів і за екзамен та залік – 50 балів.

Критерії оцінок вправ: тестування виконання рухових навичок

Самостраховка

Початковий – середній рівні. Вправа виконується протягом 1 хвилини в комплексі з партнером, який емітує перешкоди на м'якій поверхні. (В процесі виконання звертається увага на якість виконання техніки).

Високий рівень. Вправа виконується з утриманням в одній руці макета пістолета, протягом 1 хвилини в комплексі з партнером, який емітує перешкоди на жорсткій поверхні.

Вправи виконуються після комплексно силового навантаження.

Техніка звалювання

Початковий рівень – Одиночне виконання кидкової техніки та техніки звалювання з партнером, який під час виконання вправи не чинить опору. Партнери стоять обличчям один до одного на відстані витягнутої руки.

Початковий рівень здається в якості оцінювання знань техніки.

Середній рівень – Одиночне виконання кидкової техніки та техніки звалювання виконавець виконує з зав'язаними очима, як лівою так і правою рукою з виходом на больове утримання або задушливий. Партнер, під час виконання вправи не здійснює опору. Партнери стоять обличчям один до одного на відстані витягнутої руки, руки виконавця знаходяться на плечах партнера.

Високий рівень – Одиночне виконання кидкової техніки та техніки звалювання з партнером, який під час виконання вправи по можливості виконує звільнення від захвату. Партнери стоять обличчям один до одного на відстані витягнутої руки.

Під час виконання вправи може перейти з однієї техніки на більш прийнятну тільки без втрати темпу виконання вправи.

Звільнення від захвату

Початковий рівень – Виконання прийомів звільнення. (Захвати нападника обумовлюються, але якщо захват однією рукою то він може проводитись як лівою так і правою рукою) Партнери стоять обличчям один до одного на відстані витягнутої руки.

Початковий рівень здається тільки в якості оцінювання знань техніки. на кожний захват, виконавець повинен засвоїти, що найменше три варіанти звільнення.

Середній рівень – Одиночне виконання техніки звільнення від захвату виконавець виконує з зав'язаними очима, з виходом на больове утримання або задушливий. Захват з виконавцем не обумовлюється. Партнер, під час виконання вправи не здійснює опору. Партнери стоять обличчям один до одного, на відстані витягнутої руки.

Високий рівень – (Контратакувальні протизахватні дії). Вправа виконується з елементами несподіваності. Захват з виконавцем не обумовлюється. Якщо виконавець при звільненні від захвату здійснює помилку, то атакуючий може продовжити дії за попередньою домовленістю з викладачем ударною, або кидковою технікою. Не виключно, що під час виконання вправи, атакуючий може перейти з однієї техніки на більш прийнятну тільки без втрати темпу виконання вправи.

Захист від ударів руками

Початковий рівень – Одиночне виконання захисних дій. (Обумовлені удари можуть наноситись як лівою так і правою рукою). Партнери стоять обличчям один до одного на відстані витягнутої руки.

Початковий рівень здається в якості оцінювання знань техніки, на кожний удар рукою виконавець повинен засвоїти щонайменше три варіанти захисту.

Середній рівень – Виконання захисту від ударів руками з елементами несподіваності. (Виконавець стоїть на ближній дистанції, спиною до партнера, не знає якою рукою, та який удар буде наносити нападник).

Високий рівень – Наноситься серія ударів руками з елементами несподіваності, на ближній дистанції.

Захист від ударів ногами

Початковий рівень – Одиночне виконання захисних дій. (Обумовлені удари можуть наноситись як лівою так і правою ногою). Партнери стоять обличчям один до одного на середній дистанції.

Початковий рівень здається в якості оцінювання знань техніки на кожний удар ногою виконавець повинен засвоїти щонайменше три варіанти захисту.

Середній рівень – Виконання прийомів бойового хортингу з елементами несподіваності. (Виконавець стоїть на відповідній дистанції, спиною до партнера, не знає якою ногою, та який удар буде наносити нападник.)

Високий рівень – Виконавець при виконанні знаходиться при обмежених фізичних можливостях, (захисні дії виконуються правою, або лівою рукою, сидячи на стільці, знаходячись у нижньому рівні. Виконання захисних дій зараховується тільки в тому випадку, якщо дотримані всі необхідні вимоги.) Проти виконавця наноситься серія ударів ногами з елементами несподіваності, на відповідній дистанції. При скороченні

дистанції виконавцем, та його пасивності що до захисних дій, атакуючий може продовжити атаку руками, якщо при цьому склалася відповідна дистанція.

Захист від погрози ножем, ударів ножем та обеззброєння

Початковий рівень – Удари ножем попередньо обумовлюються, але він може проводитись як лівою так і правою рукою. Виконавець повинен виконувати щонайменше три варіанти захисту, або обеззброєння від кожного удару. Партнери стоять обличчям один до одного на відстані витягнутої руки. На цьому рівні також оцінюється навички виконавця виконувати блокування, вибивання, виривання холодної зброї та, захист від погрози ножем до шиї з переду, з заду, до грудей. На цьому рівні також оцінюється навички виконавця виконувати блокування, вибивання, виривання холодної зброї.

Початковий рівень здається в якості оцінювання знань техніки.

Середній рівень – Одиночне виконання техніки захисту, або обеззброєння від ударів ножем з елементами несподіваності на ближній відстані. Удари ножем наносяться як лівою так і правою рукою.

Високий рівень – Вправа виконується з елементами несподіваності на ближній відстані. Удари ножем наносяться, як лівою так і правою рукою. При відсутності контролю за зброєю з боку виконавця асистент може перейти до виконання іншого удару не втрачаючи темпу виконання вправи.

Захист від погрози вогнепальною зброєю, та обеззброєння.

Початковий рівень – Обеззброєння злочинця при погрозі спереду, ззаду, збоку. Вправа виконується без елементів несподіваності. На цьому рівні оцінюється вміння навичок вибивання, виривання та блокування зброї.

Середній рівень – Обеззброєння злочинця при погрозі спереду, ззаду, збоку. Вправа виконується з елементами несподіваності. На цьому рівні оцінюється вміння вибивання, виривання та блокування зброї.

Високий рівень – Обеззброєння злочинця при погрозі спереду, ззаду, збоку. Вправа виконується з елементами несподіваності. Після команди «прийом», нападник може почати вправу зі спроби дістати зброю, при цьому виконавець повинен встигнути своєчасно та вірно на це відреагувати, обеззброївши злочинця.

Проведення затримання і поверхневого огляду.

Початковий рівень – Проведення затримання з переводом на больове утримання. Початковий рівень здається в якості оцінювання знань техніки.

Високий рівень – Проведення затримання і одягання кайданок. Затримання проводиться на швидкість з регламентом часу.

Прийом вважається не зарахованим:

- а). якщо прийом виконаний технічно неправильно;
- б). якщо пройшла атака рукою чи ногою;
- в). якщо при обеззброєнні ніж, або пістолет пройшли вздовж тіла виконавця;
- г). при відсутності відходу з лінії пострілу при обеззброєнні від погрози вогнепальною зброєю;
- д). в разі падіння з партнером, або без нього під час виконання прийому;
- е). якщо допущено дві грубі помилки.

Оцінка «відмінно» виконання одного прийому ставиться:

якщо прийом виконаний швидко і точно.

Оцінка «добре» виконання одного прийому ставиться:

якщо прийом виконаний в середньому темпі або зроблена одна помилка.

Оцінка «задовільно» виконання одного прийому ставиться:

якщо прийом виконаний повільно або допущено дві помилки.

Оцінка «незадовільно» виконання одного прийому ставиться:

якщо прийом не виконаний або припущено більше 2 помилок.

Помилками треба вважати:

Грубі помилки:

- не виведення із рівноваги;
- відсутність контролю над зброєю при проведенні прийому;
- відсутність відходу з лінії атаки, або відходу в безпечну зону;
- зброя пройшла по тілу виконавця, зброя перетнула силует виконавця;

помилки:

- повільне проведення прийому;
- проведення прийому з зупинками без єдності;
- втрата рівноваги;
- невиконання будь-якого елемента прийому, що описаний в програмі бойового хортингу;
- неправильно підібрана дистанція;
- неправильно проведене відбирання зброї;
- відсутній контроль за зброєю.
- несвоєчасно виконаний прийом;
- втрата контролю над нападником;
- одягання кайданок без больового утримання.

Індивідуальна оцінка за володіння прийомами бойового хортингу визначається:

«Відмінно» – якщо чотири прийоми виконано «відмінно» а один «добре».

«Добре» – якщо один прийом «задовільно», а решта на «відмінно» та «добре».

«Задовільно» – якщо всі прийоми виконано «задовільно» або чотири виконано на оцінки не нижче «добре» і один «незадовільно».

Індивідуальна робота 10 балів.

Таблиця відповідності результатів контролю знань за різними шкалами й критеріями оцінювання

Переведення даних 100-бальної шкали оцінювання в національну шкалу та шкалу за системою ЄКТС здійснюється в такому порядку:

Сума балів за 100-бальною шкалою	Оцінка в ЄКТС	Значення оцінки ЄКТС	Критерії оцінювання	Рівень компетентності	Оцінка за національною шкалою	
					Екзамен/Диференційований залік	Залік
90–100	A	відмінно	Здобувач вищої освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили	Високий (творчий)	відмінно	Зараховано

80–89	B	дуже добре	Здобувач вищої освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна	Достатній (конструктивно-варіативний)	добре	
70–79	C	добре	Здобувач вищої освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок			
60–69	D	задовільно	Здобувач вищої освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих	Середній (репродуктивний)	задовільно	
50–59	E	достатньо	Здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні			
35–49	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання семестрового контролю	Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу	Низький (рецептивно-продуктивний)	Незадовільно	не зараховано
0–34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням залікового кредиту	Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів			

Переведення даних 50-бальної шкали оцінювання в 4-бальну та шкалу за системою ЄКТС здійснюється в такому порядку (для навчальної дисципліни, що вивчається протягом одного, двох і більше семестрів з підсумковим контролем у формі екзамену):

Сума балів за 100-бальною шкалою	Оцінка в ЄКТС	Значення оцінки ЄКТС	Рівень компетентності	Оцінка за національною шкалою	
				Екзамен / диференційований залік	залік
40–50	A	відмінно	Високий (творчий)	відмінно	зараховано
40–44	B	дуже добре	Достатній (конструктивно-варіативний)	добре	
35–39	C	добре			
30–34	D	задовільно	Середній (репродуктивний)	задовільно	
25–29	E	достатньо			
17–24	FX	незадовільно з можливістю повторного складання семестрового контролю	Низький (рецептивно-продуктивний)	незадовільно	не зараховано
0–16	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням залікового кредиту			

Результати складання екзаменів і диференційованих заліків оцінюються за чотирибальною шкалою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»), а заліків – за двобальною шкалою («зараховано», «не зараховано») і вносяться в відомість обліку успішності студента, залікову книжку, індивідуальний навчальний план студента (крім «незадовільно» і «не зараховано»).

6. ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання:
 екзамен;
 стандартизовані тести;
 аналітичні звіти, реферати, есе;
 розрахункові та розрахунково-графічні роботи;
 презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
 студентські презентації та виступи на наукових заходах;
 розрахункові роботи;
 завдання на лабораторному обладнанні, тренажерах, реальних об'єктах;
 інші види індивідуальних та групових завдань.

7. ФОРМИ ТА ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Форма підсумкового контролю – 5,6,7 семестр – залік 8 семестр – екзамен.

Перелік питань для поточного та семестрового контролю знань

№ п/п	Найменування вправи
1.	Біг 100 м., (ч/ж)
2.	Підтягування (ч), віджимання від підлоги (д).
3.	Біг 1000 м.
4.	Тест Купера/ ІГСТ
5.	КСВ на підлозі
6.	Піднімання тулуба із положення лежачи. Згинання і розгинання рук в упорі лежачи (чол. – за 1 хв, жін. – за 30 с)
7.	Стрибки через скакалку за 35 с (ч/ж)
8.	Стрибок у довжину з місця
9.	Підйом переворотом на перекладині
10.	Вихід силою на перекладині
11.	Ривок гирі
12.	Тест на гнучкість

13.	Комплекс вправ (1000 м, підтягування, 100 м) (ч/ж)
14.	Комплексно-атлетична вправа на перекладині (ч)
15.	Комплексно-силова вправа на підлозі (ч/ж).
16.	Комплексно координаційна вправа (ж)
17.	Біг 3000 м (ч)
18.	Біг 2000 м (ж)
19.	Комплекс самостраховки
20.	Комплекс захисних дій від ударів руками.
21.	Комплекс захисних дій від ударів ногами.
22.	Комплекс захисних дій звільнення від захватів.
23.	Комплекс захисних дій від нападу з холодною зброєю.
24.	Комплекс захисних дій при погрозі вогнепальною зброєю.
25.	Комплекс самостраховки з утриманням зброї.
26.	Комплекс захисних дій звільнення від захватів.
27.	Комплекс захисних дій від нападу озброєного і неозброєного злочинця.
28.	Комплекс захисних дій від нападу озброєного і неозброєного злочинця з елементами несподіваності.

Висновки. Завдяки різноманіттю технік цей вид спорту дуже практичний в застосуванні, що дає можливість діяти рішуче і чітко не тільки на змаганнях, а й в життєвих ситуаціях, для захисту себе і своїх близьких. Як вид бойового мистецтва, бойовий хортинг – це система виховання особистості. Система підготовки бойового хортингу ідеально підходить до вдосконалення здібностей бійців збройних сил, поліцейських, представників правоохоронних органів». Після засвоєння всього навчального курсу дисципліни громадянин здатний буде в подальшому передбачати виникнення нетипових екстремальних ситуацій, та отримувати тактичну перевагу, яка забезпечить йому збереження життя та здоров'я.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бадьора С. М. Бойовий хортинг у впровадженні науково-методичної літератури з рекреації і фізичної реабілітації спортсменами підліткового та студентського віку / С. М. Бадьора, Е. А. Єрьоменко, М. В. Тимчик, В. Е. Єрьоменко // Теорія і методика хортингу: зб. наук. праць / [ред. рада: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2018. – Вип. 9. – С. 190–199.
2. Біла В. Р. Бойовий хортинг у програмі навчання і професійно-прикладної підготовки курсантів правоохоронних спеціальностей закладів вищої освіти України / В. Р. Біла, Е. А. Єрьоменко, В. Л. Гришук, О. А. Бухтіяров // Теорія і методика хортингу: зб. наук. праць / [ред. рада: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2019. – Вип. 11. – С. 6–19.
3. Бойко В. Ф. Бойовий хортинг та психологічні особливості підготовки спортсменів / В. Ф. Бойко, З. М. Діхтяренко, Е. А. Єрьоменко // Теорія і методика хортингу: зб. наук. праць / [ред. рада: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2017. – Вип. 8. – С. 46–55.
4. Болтівець С. І. Бойовий хортинг як засіб виховання справедливості в молодших школярів у процесі гурткових занять / С. І. Болтівець, Е. А. Єрьоменко, О. А. Остряньська, В. Е. Єрьоменко // Теорія і методика хортингу: зб. наук. праць / [ред. рада: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2018. – Вип. 9. – С. 148–160.
5. Буток О. В. Бойовий хортинг як засіб фізичної і психологічної підготовки та формування професійних якостей курсантів і працівників правоохоронних органів / О. В. Буток, Е. А. Єрьоменко, С. І. Болтівець, В. Е. Єрьоменко // Теорія і методика хортингу: зб. наук. праць / [ред. рада: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2019. – Вип. 11. – С. 220–231.
6. Бухтіяров О. А. Бойовий хортинг – система національно-патріотичного виховання дітей та молоді / О. А. Бухтіяров, Е. А. Єрьоменко, О. В. Буток, В. Е. Єрьоменко // Теорія і методика хортингу: зб. наук. праць / [ред. рада: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2018. – Вип. 9. – С. 61–70.
7. Діхтяренко З. М. Бойовий хортинг та значення патріотичних цінностей у процесі виховання спортсменів молодшого шкільного віку / З. М. Діхтяренко, Е. А. Єрьоменко // Теорія і методика хортингу: зб. наук. праць / [ред. рада: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2017. – Вип. 8. – С. 6–18.
8. Діхтяренко З. М. Бойовий хортинг у комплексі навчально-виховних засобів загальноосвітньої школи / З. М. Діхтяренко, Е. А. Єрьоменко // Теорія і методика хортингу: зб. наук. праць / [ред. рада: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2018. – Вип. 9. – С. 6–21.
9. Єрьоменко Е. А. Бойовий хортинг у системі фізичного виховання студентів і курсантів / Е. А. Єрьоменко, В. В. Чмелюк, В. Р. Біла, В. Л. Гришук // Теорія і методика хортингу: зб. наук. праць / [ред. рада: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2018. – Вип. 9. – С. 52–60.

10. Єрмоєнко Е. А. Бойовий хортинг як ефективний засіб військово-патріотичного виховання школярів і студентів / Е. А. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу: зб. наук. праць / [ред. рада: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2018. – Вип. 9. – С. 31–39.

11. Єрмоєнко Е. А. Бойовий хортинг як засіб оптимізації функціональної підготовки студентів і курсантів спеціалізованих закладів вищої освіти та співробітників правоохоронних органів / Е. А. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу: зб. наук. праць / [ред. рада: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2017. – Вип. 8. – С. 19–33.

12. Єрмоєнко Е. А. Виховання наполегливості у школярів 6–7 років у процесі занять хортингом : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.07 / Едуард Анатолійович Єрмоєнко. – К., 2016. – 222 с.

13. Єрмоєнко Е. А. Виховання фізичної культури та основ здоров'я студентів у процесі занять бойовим хортингом. *Науковий часопис Нац. пед. ун-ту ім. М. П. Драгоманова. Серія № 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт)* : зб. наук. праць. – К. : НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2019. – Вип. 10 (118) 19. – С. 49–56.

14. Єрмоєнко Е. А. Виховна система бойового хортингу / Е. А. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу: зб. наук. праць / [ред. рада: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2018. – Вип. 9. – С. 156–171.

15. Єрмоєнко Е. А. Виховний потенціал та філософська основа бойового хортингу / Е. А. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу: зб. наук. праць / [ред. рада: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2017. – Вип. 8. – С. 147–157.

16. Єрмоєнко Е. А. Вплив здоров'я на біомеханічні показники серця спортсменів вищої кваліфікації за результатами даних ехокардіографії / Е. Єрмоєнко, В. Чибісов, О. Говоруха, Ю. Рейдерман // Теорія і методика хортингу : зб. наук. праць / [ред. кол. Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2015. – Вип. 4. – С. 92–103.

17. Єрмоєнко Е. А. Всесвітнє українське земляцтво та діаспора у сприянні розвитку бойового хортингу / Е. А. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу: зб. наук. праць / [ред. рада: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2017. – Вип. 8. – С. 56–79.

18. Єрмоєнко Е. А. Засади формування цінностей здорового життя учнівської та студентської молоді засобами хортингу / Е. А. Єрмоєнко // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія № 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт) : зб. наук. праць. – К. : НПУ імені М. П. Драгоманова, 2016. – Вип. 10 (80) 16. – С. 38–44.

19. Єрмоєнко Е. А. Значимість цінностей фізичної культури та основ здоров'я для студентів і курсантів, які займаються бойовим хортингом. *Науковий часопис Нац. пед. ун-ту ім. М. П. Драгоманова. Серія № 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт)* : зб. наук. праць. К. : НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2019. Вип. 11 (119) 19. С. 71–79.

20. Єрмоєнко Е. А. Медико-біологічні та морфофункціональні особливості бойового хортингу у процесі виховання фізичної культури та основ здоров'я студентів / Е. А. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу: зб. наук. праць / [ред. рада: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2017. – Вип. 8. – С. 112–121.

21. Єрмоєнко Е. А. Медико-фізіологічні чинники самоконтролю за фізичним навантаженням на тренуваннях з бойового хортингу у процесі виховання фізичної культури студентів / Е. А. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу: зб. наук. праць / [ред. рада: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2018. – Вип. 9. – С. 123–134.

22. Єрмоєнко Е. А. Морально-психологічне супроводження спортсменів бойового хортингу в стресових ситуаціях у процесі змагань / Е. А. Єрмоєнко, Т. Є. Федорченко, З. М. Діхтяренко, В. Є. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу: зб. наук. праць / [ред. рада: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2017. – Вип. 8. – С. 139–146.

23. Єрмоєнко Е. А. Навчальна програма факультативу для учнів старших класів «Бойовий хортинг» / Е. А. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу: зб. наук. праць / [ред. рада: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2018. – Вип. 9. – С. 172–183.

24. Єрмоєнко Е. А. Силова підготовка школярів 14–17 років на уроках фізичної культури з елементами бойового хортингу / Е. А. Єрмоєнко, С. І. Болтівець, І. В. Суліма, В. Є. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу: зб. наук. праць / [ред. рада: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2017. – Вип. 8. – С. 158–165.

25. Єрмоєнко Е. А. Система фізичного виховання спортсменів бойового хортингу / Е. А. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу: зб. наук. праць / [ред. рада: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2017. – Вип. 8. – С. 187–205.

26. Єрмоєнко Е. А. Формування цінностей здорового життя учнівської молоді засобами хортингу : метод. посіб. / Е. А. Єрмоєнко. К. : Паливода А. В., 2017. 440 с.

27. Єрмоєнко Е. А. Формування цінностей здорового життя учнівської та студентської молоді на заняттях хортингом у навчальних закладах / Е. А. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу : зб. наук. праць / [ред. кол. Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2016. – Вип. 6. – С. 115–123.

28. Єрмоєнко Е. А. Хортинг – національний вид спорту України: метод. посіб. / Е.А. Єрмоєнко. – К. : Паливода А. В., 2014. – 1064 с.

29. Зубалій Н. П. Психологічні та соціальні основи виховання особистості у системі бойового хортингу / Н. П. Зубалій, М. Д. Зубалій, Е. А. Єрмоєнко, В. Е. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу: зб. наук. праць / [ред. рада: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2017. – Вип. 8. – С. 122–129.

30. Івашковський В. В. Психомоторика та психо-фізіологічні особливості підготовки спортсменів бойового хортингу / В. В. Івашковський, Е. А. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу: зб. наук. праць / [ред. рада: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2017. – Вип. 8. – С. 130–138.

31. Литвиненко А. М. Бойовий хортинг у методиці вдосконалення силових якостей спортсменів різного віку / А. М. Литвиненко, Е. А. Єрмоєнко, О. І. Остапенко, В. Е. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу: зб. наук. праць / [ред. рада: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2018. – Вип. 9. – С. 214–222.

32. Оржеховська В. М. Концепція національної філософії виховання дітей та молоді в Україні на засадах хортингу (проект) / В. М. Оржеховська, Т. Є. Федорченко, Е. А. Єрмоєнко, З. М. Діхтяренко, О. В. Мельник // Теорія і методика хортингу : зб. наук. праць / [ред. кол. Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2016. – Вип. 5. – С. 17–34.

33. Остапенко О. І. Бойовий хортинг як засіб формування в школярів фізичних здібностей як основи тверезого способу життя в майбутній життєдіяльності / О. І. Остапенко, М. Д. Зубалій, Е. А. Єрмоєнко, М. В. Тимчик // Теорія і методика хортингу: зб. наук. праць / [ред. рада: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2017. – Вип. 8. – С. 166–172.

34. Остряньська О. А. Бойовий хортинг у впровадженні творчих здобутків передового регіонального педагогічного досвіду формування у старших дошкільників соціально-комунікативних умінь у театралізованій діяльності з використанням хортинг-ляльок / О. А. Остряньська, Е. А. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу: зб. наук. праць / [ред. рада: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2017. – Вип. 8. – С. 173–186.

35. Параниця С. П. Бойовий хортинг – фундаментальний осередок воїнських традицій української землі. / С. П. Параниця, Е. А. Єрмоєнко, Г. А. Коломоєць, В. Е. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу: зб. наук. праць / [ред. рада: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2018. – Вип. 9. – С. 102–111.

36. Петрочко Ж. В. Бойовий хортинг як засіб виховання патріотизму у школярів і студентів / Ж. В. Петрочко, Е. А. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу: зб. наук. праць / [ред. рада: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2017. – Вип. 8. – С. 34–45.

37. Петрочко Ж. В. Хортинг – школа сили і честі юного українця : метод. посіб. / Ж. В. Петрочко, Е. А. Єрмоєнко // К. : Паливода А. В., 2016. – 544 с.

38. Присяжнюк С. І. Бойовий хортинг та проблема активного відпочинку спортсменів у різні вікові періоди / С. І. Присяжнюк, Е. А. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу: зб. наук. праць / [ред. рада: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2017. – Вип. 8. – С. 206–218.

39. Сичов С. О. Бойовий хортинг та особливості оптимізації управління атлетичним тренуванням у процесі спортивної діяльності / С. О. Сичов, Е. А. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу: зб. наук. праць / [ред. рада: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2017. – Вип. 8. – С. 219–225.

40. Федорченко Т. Є. Бойовий хортинг як засіб національно-патріотичного виховання і фізичної підготовки школярів, студентської та курсантської молоді / Т. Є. Федорченко, Е. А. Єрмоєнко, З. М. Діхтяренко, В. Е. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу: зб. наук. праць / [ред. рада: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2017. – Вип. 8. – С. 80–87.

41. Savchenko, Anatoliy; Yeromenko, Eduard. Combat horting – educational practice for young people. *Теорія і методика хортингу: зб. наук. праць*. К. : Паливода А. В. 2017. Вип. 8. С. 88–95.

REFERENCES

1. Badiora, S. M., Yeromenko, E. A., Tymchuk, M. V., Yeromenko, V. E. (2018). *Boyovyi khortyng u vprovadzhenni naukovo-metodychnoi literatury z rekreatsii i fizychnoi rehabilitatsii sportsmeniv pidlitkovoho ta studentskoho viku* [Combat horting in the introduction of scientific and methodological literature on recreation and physical rehabilitation by adolescent and student athletes]. In Bekh, I. D. al. (Eds.). *Teoriya i metodyka khortyngu: Issue 9* (pp. 190–199). Kyiv: Palyvoda A. V.

2. Bila, V. R., Yeromenko, E. A., Gryshchuk, V. L., Bukhtiyarov, O. A. *Boyovyi khortyng u program navchannia i profesiyno-prukladnoi pidgotovky kursantiv pravookhoronnykh spetsialnostei zakladiv vyshchoi osvity Ukrainy* [Combat horting in the program of training and professional and applied training of cadets of law enforcement specialties of higher education institutions of Ukraine]. In Bekh, I. D. al. (Eds.). *Teoriya i metodyka khortyngu: Issue 11* (pp. 6–19). Kyiv: Palyvoda A. V.

3. Boyko, V. F., Dikhtyarenko, Z. M., Yeromenko, E. A. (2017). *Boyovyi khortyng ta psykholohichni osoblyvosti pidgotovky sportsmeniv* [Combat horting and psychological features of training athletes]. In Bekh, I. D. al. (Eds.). *Teoriya i metodyka khortyngu: Issue 8* (pp. 46–55). Kyiv: Palyvoda A. V.

4. Boltivets, S. I., Yeromenko, E. A., Ostrianska, O. A., Yeromenko, V. E. (2018). *Boyovyi khortyng yak zasib vykhovannia spravedlyvosti v molodshykh shkoliariv u protsesi hurtkovykh zaniat* [Combat horting as a means of educating justice in junior high school students in the process of group classes]. In Bekh, I. D. al. (Eds.). *Teoriya i metodyka khortyngu: Issue 9* (pp. 148–160). Kyiv: Palyvoda A. V.

5. Butok, O. V., Yeromenko, E. A., Boltivets, S. I., Yeromenko, V. E. *Boyovyi khortyng yak zasib fizychnoi i psykholoichnoi pidgotovky ta formuvannia profesiynykh yakosti kursantiv i pratsivnykiv pravookhoronnykh orhaniv* [Combat horting as a means of physical and psychological training and formation of professional qualities of cadets and law enforcement officers]. In Bekh, I. D. al. (Eds.). *Teoriya i metodyka khortyngu*: Issue 11 (pp. 220–231). Kyiv: Palyvoda A. V.
6. Bukhtiyarov, O. A., Yeromenko, E. A., Butok, O. V., Yeromenko, V. E. (2018). *Boyovyi khortyng – systema natsionalno-patriotichnoho vykhovannia ditey ta molodi* [Combat horting is a system of national-patriotic education of children and youth]. In Bekh, I. D. al. (Eds.). *Teoriya i metodyka khortyngu*: Issue 9 (pp. 61–70). Kyiv: Palyvoda A. V.
7. Dikhtiarenko, Z. M., Yeromenko, E. A. (2017). *Boyovyi khortyng ta znachennia patriotychhykh tsinnosti u protsesi vykhovannia sportsmeniv molodshoho shkilnogo viku* [Combat horting and the importance of patriotic values in the process of educating athletes of primary school age]. In Bekh, I. D. al. (Eds.). *Teoriya i metodyka khortyngu*: Issue 8 (pp. 6–18). Kyiv: Palyvoda A. V.
8. Dikhtiarenko, Z. M., Yeromenko, E. A. (2018). *Boyovyi khortyng u kompleksi navchalno-vykhovnykh zasobiv zagalnoosvitnioi shkoly* [Combat horting in the complex of educational means of secondary school]. In Bekh, I. D. al. (Eds.). *Teoriya i metodyka khortyngu*: Issue 9 (pp. 6–21). Kyiv: Palyvoda A. V.
9. Yeromenko, E. A., Chmeliuk, V. V., Bila, V. R., Gryshchuk, V. L. (2018). *Boyovyi khortyng u systemi fizychnoho vykhovannia studentiv i kursantiv* [Combat horting in the system of physical education of students and cadets]. In Bekh, I. D. al. (Eds.). *Teoriya i metodyka khortyngu*: Issue 9 (pp. 52–60). Kyiv: Palyvoda A. V.
10. Yeromenko, E. A. (2018). *Boyovyi khortyng yak efektyvnyi zasib viyskovo-patriotichnoho vykhovannia shkolariv i studentiv* [Combat horting as an effective means of military-patriotic education of schoolchildren and students]. In Bekh, I. D. al. (Eds.). *Teoriya i metodyka khortyngu*: Issue 9 (pp. 31–39). Kyiv: Palyvoda A. V.
11. Yeromenko, E. A. (2017). *Boyovyi khortyng yak zasib optymizatsii funktsionalnoi pidgotovky studentiv i kursantiv spetsializovanykh zakladiv vyschoi osvity ta spivrobotnykiv pravookhoronnykh organiv* [Combat horting as a means of optimizing the functional training of students and cadets of specialized higher education institutions and law enforcement officers]. In Bekh, I. D. al. (Eds.). *Teoriya i metodyka khortyngu*: Issue 8 (pp. 19–33). Kyiv: Palyvoda A. V.
12. Yeromenko, E. A. (2016). Education of persistence in 6–7-year-old schoolchildren during horting training: PhD dissertation. Kyiv: Palyvoda A. V. 222 p.
13. Yeromenko, E. A. (2019). *Vykhovannia fizychnoi kultury ta osnov zdorovya studentiv u protsesi zanyat boyovym khortyngom* [Education of physical culture and basics of students' health in the process of combat horting] Scientific journal of the National Pedagogical Dragomanov University. Seris No 15. Scientific and pedagogical problems of physical culture (physical culture and sports): Sb. scientific works. – K.: Publishing house of National Pedagogical Dragomanov University. – Issue. 10 (118) 19. – P. 49–56.
14. Yeromenko, E. A. (2018). *Vykhovna systema boyovogo khortyngu* [Educational system of combat horting]. In Bekh, I. D. al. (Eds.). *Teoriya i metodyka khortyngu*: Issue 9 (pp. 156–171). Kyiv: Palyvoda A. V.
15. Yeromenko, E. A. (2017). *Vykhovnyi potentsial ta filosofska osnova boyovogo khortyngu* [Educational potential and philosophical basis of combat horting]. In Bekh, I. D. al. (Eds.). *Teoriya i metodyka khortyngu*: Issue 8 (pp. 147–157). Kyiv: Palyvoda A. V.
16. Yeromenko, E., Chybisov, V., Hovorukha, O., Reiderman, Y. (2015). *Vplyv zdorovya na biomekhanichni pokaznyky sertsia sportmmeniv vyschoi kvalifikatsii za rezul'tatamy danykh ekhokardiografii* [The impact of health on the biomechanical parameters of the heart of highly qualified athletes according to the results of echocardiography] In Bekh, I. D. al. (Eds.). *Teoriya i metodyka hortyngu*. – Issue. 4. (pp. 92–103). Kyiv: Palyvoda A. V.
17. Yeromenko, E. A. (2017). *Vsesvitnie ukrainske zemliatstvo ta diaspora u sprianni rozvytku boyovogo khortyngu* [World Ukrainian fellowship and diaspora in promoting the development of combat horting]. In Bekh, I. D. al. (Eds.). *Teoriya i metodyka khortyngu*: Issue 8 (pp. 56–79). Kyiv: Palyvoda A. V.
18. Yeromenko, E. A. (2016). *Zasady formuvannia tsinnosti zdorovogo zhyttia uchnivskoi ta studentskoi molodi zasobamy khortyngu* [Principles of forming the values of a healthy life of pupils and students by means of horting] Scientific journal of the National Pedagogical Dragomanov University. Seris No 15. Scientific and pedagogical problems of physical culture (physical culture and sports): Sb. scientific works. – K.: Publishing house of National Pedagogical Dragomanov University. – Issue. 10 (80) 16. – P. 38–44.
19. Yeromenko, E. A. (2019). *Znachymist tsinnosti fizychnoi kultury ta osnov zdorovya dlya studentiv i kursantiv, yaki zaymayutsya boyovym khortyngom* [Importance of values of physical culture and bases of health for students and cadets who are engaged in combat horting] Scientific journal of the National Pedagogical Dragomanov University. Seris No 15. Scientific and pedagogical problems of physical culture (physical culture and sports): Sb. scientific works. – K.: Publishing house of National Pedagogical Dragomanov University. – Issue. 11 (119) 1. – P. 71–79.
20. Yeromenko, E. A. (2017). *Medyko-biologichni ta morfofunktsionalni osoblyvosti boyovogo khortyngu u protsesi vykhovannia fizychnoi kultury ta osnov zdorovia studentiv* [Medico-biological and morphofunctional features of combat horting in the process of educating physical culture and basics of student health]. In Bekh, I. D. al. (Eds.). *Teoriya i metodyka khortyngu*: Issue 8 (pp. 112–121). Kyiv: Palyvoda A. V.
21. Yeromenko, E. A. (2018). *Medyko-fiziolohichni tsinnyky samokontrolyu za fizychnym navantazhenniam na trenuvanniakh z boyovogo khortyngu u protsesi vykhovannia fizychnoi kultury studentiv* [Medical and physiological factors of self-control over physical activity during combat horting training in the process of educating students' physical culture]. In Bekh, I. D. al. (Eds.). *Teoriya i metodyka khortyngu*: Issue 9 (pp. 123–134). Kyiv: Palyvoda A. V.
22. Yeromenko, E. A., Fedorchenko, T. Y., Dikhtiarenko, Z. M., Yeromenko, V. E. (2017). *Moralno-psykholoichne suprovodzhennia sportsmeniv boyovogo khortyngu v stresovykh sytuatsiyakh u protsesi zmagani* [Moral

and psychological support of combat horting athletes in stressful situations during competitions]. In Bekh, I. D. al. (Eds.). *Teoriya i metodyka khortynghu*: Issue 8 (pp. 139–146). Kyiv: Palyvoda A. V.

23. Yeromenko, E. A. (2018). *Navchalna prohrama fakultatyvu dlia uchniv starshykh klasiv «Boyovyi khortyngh»* [Elective curriculum for high school students «Combat Horting»]. In Bekh, I. D. al. (Eds.). *Teoriya i metodyka khortynghu*: Issue 9 (pp. 172–183). Kyiv: Palyvoda A. V.

24. Yeromenko, E. A., Boltivets, S. I., Sulima, I. V., Yeromenko, V. E. (2017). *Sylova pidgotovka shkoliariv 14–17 rokov na uroках fizychnoi kultury z elementamy boyovogo khortynghu* [Strength training of schoolchildren aged 14–17 in physical education lessons with elements of combat horting]. In Bekh, I. D. al. (Eds.). *Teoriya i metodyka khortynghu*: Issue 8 (pp. 158–165). Kyiv: Palyvoda A. V.

25. Yeromenko, E. A. (2017). *Systema fizychnoho vykhovannia sportsmeniv boyovogo khortynghu* [The system of physical education of combat horting athletes]. In Bekh, I. D. al. (Eds.). *Teoriya i metodyka khortynghu*: Issue 8 (pp. 187–205). Kyiv: Palyvoda A. V.

26. Yeromenko, E. A. (2017). *Formuvannia tsinnoctei zdorovoho zhyttia uchnivskoi molodi zasobamy khortynhu* [Formation of values of a healthy life of student's youth by means of horting]. Kyiv: Palyvoda A. V. p. 440.

27. Yeromenko, E. A. (2016). *Formuvannia tsinnoctei zdorovoho zhyttia uchnivskoi ta studenskoï molodi na zaniattiakh khortynhom u navchalnykh zakladakh* [Formation of values of healthy life of schoolchildren and student youth at Horting classes in educational institutions]. In Bekh, I. D. al. (Eds.). *Teoriya i metodyka horyngy*: Issue 6 (pp. 115–123). Kyiv: Palyvoda A. V.

28. Yeromenko, E. A. (2014). *Khortynh – natsionalnyi vyd sportu Ukrainy* [Horting – the national sport of Ukraine]. Kyiv: Palyvoda A. V. [in Ukrainian].

29. Zubaliy, N. P., Zubaliy, M. D., Yeromenko, E. A., Yeromenko, V. E. (2017). *Psykhologichni ta sotsialni osnovy vykhovannia osobystosti u systemi boyovogo khortynghu* [Psychological and social bases of personality education in the system of combat horting]. In Bekh, I. D. al. (Eds.). *Teoriya i metodyka khortynghu*: Issue 8 (pp. 122–129). Kyiv: Palyvoda A. V.

30. Ivashkovskiy, V. V., Yeromenko, E. A. (2017). *Psykhomotoryka ta psykho-fizyologichni osoblyvosti pidgotovky sportsmeniv boyovogo khortynghu* [Psychomotor skills and psycho-physiological features of training of combat horting athletes]. In Bekh, I. D. al. (Eds.). *Teoriya i metodyka khortynghu*: Issue 8 (pp. 130–138). Kyiv: Palyvoda A. V.

31. Lytvynenko, A. M., Yeromenko, E. A., Ostapenko, O. I., Yeromenko, V. E. (2018). *Boyovyi khortyngh u metodytsi vdoskonalennia sylovykh yakosteï sportsmeniv riznoho viku* [Combat horting in the method of improving the strength of athletes of different ages]. In Bekh, I. D. al. (Eds.). *Teoriya i metodyka khortynghu*: Issue 9 (pp. 214–222). Kyiv: Palyvoda A. V.

32. Orzhekhovska, V., Fedorchenko, T., Yeromenko, E., Dikhtiarenko, Z., & Melnyk, O. (2016). *Kontseptsiia natsionalnoi filosofii vykhovannia ditei ta molodi v Ukraini na zasadakh khortynhu (proekt)* [The concept of national philosophy of education of children and youth in Ukraine on the basis of Horting (project)]. In Bekh, I. D. al. (Eds.). *Teoriia i metodyka horyngy*: Issue 5 (pp. 17–34). Kyiv: Palyvoda A. V.

33. Ostapenko, O. I., Zubaliy, M. D., Yeromenko, E. A., Tymchuk, M. V. (2017). *Boyovyi khortyngh yak zasib formuvannia v shkoliariv fizychnykh zdibnostei yak osnovy tverezogo sposobu zhyttia v maybutniy zhyttediyalnosti* [Combat horting as a means of forming physical abilities in schoolchildren as the basis of a sober lifestyle in future life]. In Bekh, I. D. al. (Eds.). *Teoriya i metodyka khortynghu*: Issue 8 (pp. 166–172). Kyiv: Palyvoda A. V.

34. Ostrianska, O. A., Yeromenko, E. A. (2017). *Boyovyi khortyngh u vprovadzhenni tvorchykh zdobutkiv peredovogo regionalnogo pedagogichnogo dosvidu formuvannia u starshykh doshkilnykiv sotsialno-komunikatyvnykh umin u teatralizovaniy diyalnosti z vykorystanniam khortyngh-lialioik* [Combat horting in the implementation of creative achievements of advanced regional pedagogical experience in the formation of senior preschoolers' social and communicative skills in theatrical activities with the use of horting puppets]. In Bekh, I. D. al. (Eds.). *Teoriya i metodyka khortynghu*: Issue 8 (pp. 173–186). Kyiv: Palyvoda A. V.

35. Paranytsia, S. P., Yeromenko, E. A., Kolomojets, H. A., Yeromenko, V. E. (2018). *Boyovyi khortyngh – fundamentalnyi osередok voïnskykh tradytsiy ukrainskoï zemli* [Combat horting is a fundamental center of military traditions of the Ukrainian land]. In Bekh, I. D. al. (Eds.). *Teoriya i metodyka khortynghu*: Issue 9 (pp. 102–111). Kyiv: Palyvoda A. V.

36. Petrochko, Zh. V., Yeromenko, E. A. (2017). *Boyovyi khortyngh yak zasib vykhovannia patriotyzmu u shkoliariv i studentiv* [Combat horting as a means of educating patriotism in schoolchildren and students]. In Bekh, I. D. al. (Eds.). *Teoriya i metodyka khortynghu*: Issue 8 (pp. 34–45). Kyiv: Palyvoda A. V.

37. Petrochko, Zh. V. & Yeromenko, E. A. (2016). *Khortynh – shkola syly i tchesti yunoho ukrainsia* [Horting is the school of power and honor of young Ukrainian]. Kyiv: Palyvoda A. V.

38. Prysiazhniuk, S. I., Yeromenko, E. A. (2017). *Boyovyi khortyngh ta problema aktyvnogo vidpochynku sportsmeniv u rizni vikovi periody* [Combat horting and the problem of active recreation of athletes at different ages]. In Bekh, I. D. al. (Eds.). *Teoriya i metodyka khortynghu*: Issue 8 (pp. 206–218). Kyiv: Palyvoda A. V.

39. Sychov, S. O., Yeromenko, E. A. (2017). *Boyovyi khortyngh ta osoblyvosti optymizatsii upravlinnia atletychnym trenuvanniam u protsesi sportyvnoi diyalnosti* [Combat horting and features of optimization of athletic training management in the process of sports activity]. In Bekh, I. D. al. (Eds.). *Teoriya i metodyka khortynghu*: Issue 8 (pp. 219–225). Kyiv: Palyvoda A. V.

40. Fedorchenko, T. Y., Yeromenko, E. A., Dikhtiarenko, Z. M., Yeromenko, V. E. (2017). *Boyovyi khortyngh yak zasib natsionalno-patriotichnogo vykhovannia i fizychnoi pidgotovky shkoliariv, studentskoï ta kursantskoï molodi* [Combat horting as a means of national-patriotic education and physical training of schoolchildren, students and cadets]. In Bekh, I. D. al. (Eds.). *Teoriya i metodyka khortynghu*: Issue 8 (pp. 80–87). Kyiv: Palyvoda A. V.

41. Savchenko, Anatoliy; Yeromenko, Eduard. (2017). *Combat horting – educational practice for young people*. In Bekh, I. D. al. (Eds.). *Teoriya i metodyka khortyngu*: Issue 8 (pp. 88–95). Kyiv: Palyvoda A. V.

Yeromenko Eduard, Chmeliuk Vasyl, Gryshchuk Victor, Badyora Sergiy

University of the State Fiscal Service of Ukraine

Methods of teaching combat horting for students and cadets of higher education institutions of law enforcement

***Abstract.** The article actualizes the problems of methods of teaching combat horting for students and cadets of higher education institutions of law enforcement, the use of techniques of combat horting and special combat operations in the training of cadets and students studying in higher education institutions of law enforcement agencies of Ukraine. The practice and methods of physical training of students and cadets for training in combat techniques necessary for improving physical and psychological fitness are considered. The problem of adaptation of students and cadets to the study of percussion and throwing techniques of combat horting in the educational process of professional orientation is studied. The study involved first- and second-year students and cadets, as well as teachers involved as experts. Peculiarities of the initial study of methods of self-defense without weapons in higher education institutions of the law enforcement system of Ukraine are considered. Factors that complicate the formation of technical actions are identified. In particular, insufficient readiness of students and cadets on the basic psychophysical parameters, the desire to avoid pain during falls, long breaks between classes. A set of special exercises aimed at improving the psychophysical qualities of future law enforcement officers has been developed, which facilitates adaptation to the study of self-defense techniques without weapons. The effectiveness of the proposed special exercises to improve the quality of motor skills and neutralize the effects of negative factors has been experimentally proven. It is recommended to use in the educational process of special physical training special exercises of combat horting, which gradually become more complicated and in structure as close as possible to the complex coordination techniques of combat horting.*

***Key words:** combat horting, teaching methods, higher education institution, law enforcement agencies, combat reception, readiness, adaptation, self-defense, blow, throw, capture, detention, coordination, balance, sense of space, motor skills, combat, wrestling, physical training, extreme situation, special actions, methods of detention, methods of protection, methods of escorting, employee, self-defense.*

Ерёмєнко Эдуард, Чмєлюк Василий, Грищук Виктор, Бадєра Сергей

Университет государственной фискальной службы Украины

Методика преподавания боевого хортинга для студентов и курсантов учреждений высшего образования правоохранительной направленности

***Аннотация.** В статье актуализированы проблемы методики преподавания боевого хортинга для студентов и курсантов учреждений высшего образования правоохранительной направленности, применение приемов боевого хортинга и специальных служебно-боевых действий в процессе обучения студентов и курсантов, обучающихся в учреждениях высшего образования системы правоохранительных органов Украины. Рассмотрена практика и методы физической подготовки студентов и курсантов по обучению боевым приемам, необходимым для совершенствования физической и психологической подготовленности. Изучена проблема адаптации студентов и курсантов к изучению ударной и бросковой техники боевого хортинга в учебном процессе профессиональной направленности. В исследовании приняли участие студенты и курсанты первого и второго курсов, а также преподаватели, привлеченные в качестве экспертов. Рассмотрены особенности начального изучения приемов самозащиты без оружия в учреждениях высшего образования системы правоохранительных органов Украины. Определены факторы, которые затрудняют формирование технических действий. В частности, недостаточная готовность студентов и курсантов по основным психофизическим параметрам, стремление избежать болевых ощущений при падениях, большие перерывы между занятиями. Разработан комплекс специальных упражнений, направленный на совершенствование психофизических качеств будущих сотрудников правоохранительных органов, что способствует адаптации к изучению приемов самозащиты без оружия. Экспериментально доказана эффективность предложенных специальных упражнений для повышения качества формирования двигательных навыков и нейтрализации действий негативных факторов. Рекомендуется использовать в учебном процессе по специальной физической подготовке специальные упражнения боевого хортинга, которые постепенно усложняются и по структуре максимально приближены к сложнокоординационным приемам боевого хортинга.*

***Ключевые слова:** боевой хортинг, методика преподавания, учреждение высшего образования, правоохранительные органы, боевой прием, готовность, адаптация, самозащита, удар, бросок, захват, задержание, координация, равновесие, ощущение пространства, двигательные навыки, боевые действия, борьба, физическая подготовка, экстремальная ситуация, специальные действия, приемы задержания, приемы защиты, приемы конвоирования, сотрудник, самооборона.*

НАШІ АВТОРИ

- Бадьора Сергій** кандидат педагогічних наук, доцент кафедри спеціальних дисциплін та організації професійної підготовки Факультету підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників податкової міліції Університету державної фіскальної служби України,
- Біла Вікторія** кандидат юридичних наук, доцент, заступник начальника з навчально-методичної роботи Факультету підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників податкової міліції Університету державної фіскальної служби України, підполковник податкової міліції
- Болтвінець Сергій** доктор психологічних наук, професор, завідувач Відділу розвитку молодіжної політики Державного інституту сімейної та молодіжної політики України
- Буток Олена** старший викладач кафедри спеціальних дисциплін та організації професійної підготовки Факультету підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників податкової міліції Університету державної фіскальної служби України, підполковник податкової міліції, майстер спорту України
- Бухтіяров Олексій** кандидат юридичних наук, заступник начальника кафедри спеціальних дисциплін та організації професійної підготовки Факультету підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників податкової міліції Університету державної фіскальної служби України, підполковник податкової міліції, майстер спорту України, учасник бойових дій
- Гришук Віктор** кандидат юридичних наук, начальник кафедри спеціальних дисциплін та організації професійної підготовки Факультету підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників податкової міліції Університету державної фіскальної служби України, підполковник податкової міліції, майстер спорту України з хортингу, учасник бойових дій
- Діхтяренко Зоя** кандидат педагогічних наук, доцент кафедри хортингу та реабілітації ННІСФБПР Університету ДФС України, старший науковий співробітник лабораторії фізичного розвитку та здорового способу життя ІПВ НАПН України, майстер спорту України з хортингу, академік міжнародної Академії культури безпеки, екології та здоров'я – «МАКБЕЗ», голова науково-методичної колегії Національної федерації бойового хортингу України, член кафедри ЮНЕСКО «Превентивна освіта і соціальна політика», голова ГО «Об'єднання педагогів і науковців України»
- Довгань Надія** доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри хортингу та реабілітації ННІСФБПР Університету ДФС України
- Єрмоєнко Вероніка** майстер спорту України з хортингу, студентка Національного медичного університету імені О. О. Богомольця та військової кафедри Всеукраїнської військової медичної академії, студентка Навчально-наукового інституту спеціальної фізичної і бойової підготовки та реабілітації Університету державної фіскальної служби України, член національної збірної команди України з хортингу, чемпіонка України з хортингу.

- Єрмоєнко
Едуард** кандидат педагогічних наук, професор кафедри спеціальних дисциплін та організації професійної підготовки Факультету підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників податкової міліції Університету державної фіскальної служби України, член кафедри ЮНЕСКО «Превентивна освіта і соціальна політика», Заслужений працівник фізичної культури і спорту України, майстер спорту України міжнародного класу, Заслужений тренер України, президент Всесвітньої федерації бойового хортингу, учасник бойових дій
- Короткова
Тетяна** кандидат біологічних наук, доцент, доцент кафедри хортингу та реабілітації ННІСФБПР Університету ДФС України
- Кукушкін
Костянтин** головний спеціаліст відділу з питань державної служби, професійного навчання та урядових нагород Департаменту кадрового забезпечення Секретаріату Кабінету Міністрів України, учасник бойових дій
- Лях
Віктор** голова Сумської паланки Міжнародної громадської організації «Козацтво Запорозьке»
- Полторацький
Сергій** начальник групи аналізу та впровадження досвіду відділу підготовки штабу Командування медичних сил, полковник Збройних Сил України, президент Національної федерації військово-прикладного хортингу України, майстер спорту України з хортингу, учасник бойових дій
- Пустолякова
Лариса** кандидат педагогічних наук, доцент кафедри фізичного виховання і здоров'я Національного медичного університету імені О. О. Богомольця
- Радчук
Наталія** Вчитель вищої категорії, старший учитель, керівник вокального гуртка «Мрія» КУ Сумська спеціалізована школа І-ІІІ ступенів № 10 імені Героя Радянського Союзу О. Бутка, вчителя музичного мистецтва Опорного закладу Великочернечинської спеціалізованої школи І-ІІІ ступенів Сумської районної ради Сумської області, вчителя музичного мистецтва Лікарського НВК "ЗОШ І-ІІІ ступенів-ДНЗ"
- Суліма
Ігор** генерал-майор Збройних Сил України, член Президії Національної федерації бойового хортингу України, учасник бойових дій
- Чмелюк
Василь** кандидат юридичних наук, проректор з питань підготовки кадрів податкової міліції – начальник Факультету підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників податкової міліції Університету державної фіскальної служби України, полковник податкової міліції, учасник бойових дій

Наукове видання

ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА ХОРТИНГУ

(українською, російською та англійською мовами)

Збірник наукових праць

Засновано в 2014 р.

Випуск 11

*Літературний редактор Ю. Г. Морозов
Англомовний редактор О. О. Бережний
Технічний редактор Ю. С. Стіпон
Дизайн обкладинки Ю. О. Ліщук*

*Відповідальний секретар збірника,
науковий редактор
і комп'ютерна верстка З. М. Діхтяренко*

Підписано до друку 18.07.2019 р.
Формат 70x108/16
Умов. друк. арк. 28,1

Папір офсетний
Друк офсетний
Гарнітура Times

Зам. № 0240
Наклад 300 пр.

Видавець – Паливода Алла Володимирівна
03061, м. Київ, пр-т Відрадний, 95/Е; тел./факс (044) 351-21-91
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції (серія ДК № 283 від 18.12.2000 р.)

Віддруковано в друкарні ФОП ПАЛИВОДА А. В.
03061, м. Київ, пр-т Відрадний, 95/Е; тел./факс (044) 351-21-90